

lyek alaposabb és megindokoltabb kifejtésre szorulnának) nem egyéb, mint politikai racionalizmus... kísérlet a politikai valóság s a „józan“, a „kritikai“ ész követelményeinek összhangba hozatalára. A demokrácia a montesquieu-i perzsa a politikában. A demokráciában tehát, ép' mert küzdelem a hamis egységek s látszatok megszüntetésére, — a bírálatnak, s így a nevetésnek... a szellem szabadságának! — fontos funkciója van. A tréfa, még az igazságtalan tréfa is, hasznosan tépázza a tekintélyeket, a hagyományokat; vigyáz, hogy semmire merevedjen meg, senkire fuvalkodjék fel, a pathetikus, vidékies, barbár gesztusok levetkezésére, egyszerűbb, természetes viselkedésre nevel...

A nemzeti szocializmusba ép' olyan kevéssé illik a tréfa, mint vezére arcára a nevetés. A náciizmus az a szellemi magatartás, amely a racionális-demokratikus „ellentéteket“ s „ellenmondásokat“ parancsszóval és részben egy új, — vagy ha akarjuk, atavisztikus-magatartásnak, irracionális magatartásnak felidézésével szünteti meg. A náciizmus nem elemzi az ellentéteket, nem neveti ki a nevetségeset, hanem lelkes elragadtatással s komolysággal ünnepli, imádja. Az ember, aki nyert, a ló, aki ugat, az őrmester, aki orvost korbácsol, a munkás, aki önmagát pofozza, a soffőr, aki ágyut reggelizik vajkenyér helyett, a hóditó, aki, mint egy óriáskigyó képtelen megemészteni hóditásait; mindez a képtelenség nem, mint képtelenség (a credo quia absurdum, már egy kétségbeesett racionalista felkiáltása!) hanem, mint természetesség, mint legtermészetesebbség, fejezi ki a nemzeti szocializmus világát. Ez a világ nem tragikomédia, hanem fenkölt vitustánc. Ez a világ nem nevetséges (hivői szemében), hanem csodálatos. A demokrata humorizál, a náci megilletődötten lelkesedik. A náci tekintély olyan, mint az Ember Tragédiája istene: hódolat illeti, nem bírálat. Göbbels teljes joggal nézi le Vlimos császárt, aki türte, hogy a Simplicissimus nevetségessé tegye figuráját. Milyen kontár volt a Hohenzollern Kaiser az irracionálizmusban! Göbbelsnek igaza van. Quod erat demonstrandum.

ÉNEK A TÁTRA ALJÁN

Irtta: BERKÓ SÁNDOR

I.

*Hegyek... hegyek... amerre szem lát;
a báránypellegek
puha pihéi közé fúrják
ragyogó fejüket.
Sűrű fenyvesek árnya lomhán
úszik a zöld tavon,
ringat a táj s friss harmatával
lemossa homlokom
barna faláról mind a szennyet,
mit a hétköznapiok
paskoltak rá, s akár az erdők
száz színben csillogok...
Fekszem elnyúlva a gyepen és*

meztelen testemen
 a csolnakok után kötözve
 siklik tekintetem,
 de nem messzire: körülöttem
 meredek hegyfalak
 állnak a poszton, hogy őrizzék
 csöndes magányomat...
 A gondolat hiába röppen
 fel, csapongva vadul,
 erőtelen halk koppanással
 ölembe visszahull.
 Boríts be napfény, tiszta fénnel,
 oly rég várt meleged
 hadd töltse tele napsugárral
 vacogó szívemet,
 hogy midőn utam hazafelé
 majd kanyarogva visz,
 e szikrázó aranyfonatból
 adhassak másnak is,
 másnak is, kinek szíve mélyén
 bús tanyát vert a fagy...
 De most csak fekszem, fejem alá
 kulcsolva karomat,
 gondtalan feszítve az égre
 csillogó szememet,
 akár a nap, amely a tóból
 szikrázva felnevet.

II.

Alattam nyolcszáz méter mélység,
 fölöttem az ég selyme száll,
 köröskörül a lenge táj
 halvány szalagja fodrozódik.

Mily végtelen tér, fény, szabadság
 lakozik bennem! Tegnapok
 szűk ruháját, akár a fáradt
 vándor, ki éhesen, gyalog

patakhoz ér és rongyait a
 fűre vetkezi, úgy dobom
 a völgy mélyébe, és hagyom,
 hogy a lassu ár elragadja.

Fényben, illatban, színben, dalban
 lubickolok és a habok
 közül, fehérén, tisztán lépek
 a partra, mint az angyalok.

Aldott magasság, ahová nem
csap fel a mélység szennye és
lidércek, lázban reszketés
ezer kint szülő pillanatja,

ölelj magadhoz e világból,
ahol állg ér már a vér,
hol minden érvnél és erénynél
két kemény ököl többet ér, —

szoríts szivedre, hogy a messze
vidékre úszó fellegek
közé beszőhesd testemet
s a végtelenben szétfoszoljak,

vagy adj erőt a küzdelemre
s a veszélyhez, mely nőve-nő,
ne riasszon a vér, a könny, a
jaj, a loccsant agyvelő,

férfi legyek a férfiak közt,
s mert így kívánja ezt korom:
acélozd meg szívem s karom
gyermeki-puha izmait,

hogy ami enyém: követeljem,
és öklötrázva kiabáljak, —
én se legyek szelidebb ember,
mint társaim, a többi állat.

III.

Jőjj anyám, szakítsd le testemről az inget,
mielőtt valami
csoda buknék fel a hegyek vadonából
lelkem feloldani,

hadd küzdjek lelkemért, ha már a testemet
úgyis feláldozom,
nem vagyok hibás, hogy csak poklok tüzén át
gyúlhat pír arcomon.

Igy szóltam dadogva, mindkét tenyeremmel
befödve szememet,
testem csikorogva mégis nekilendült
s ime: itt heverek,

mint annyian mások, felhorzsoltt vállamról
leejtve keresztet, —
óh, te iszonyú sors, ki megfeszítettél
éppen e keresztet!

*Meztelen nyakamat földhöz cövekelték
Tátra fenyőivel,
két jó karom, Nyugat s Kelet ringatója,
átszegezve ivel*

*dübürgő rögökön, lábaimat saját
hazám fúrta át...
Szemem homályosul, lassan feketébe
olvad a világgal.*

*Elcsitul a föld és egyre lejjebb süllyed,
— vagy én emelkedem?
Az áldott könnyűség pihéi rezegnek
vérző tenyeremen,*

*elpihenek szépen, mint anyám szívében
a fakó remények,
hadd csúfolja, vigan, megfeszült testemet:
önárnyát a lélek,*

*a lélek, mely most is örök-rendületlen
dalra nyitja ajkát,
makacsul idézve egyre haloványabb
csillagod, Szabadság!*

A B Á N S Á G I M A G Y A R S Á G

Irta: SZABÓ ÁRPÁD

A mai Bánáság a Maros, a Déli Kárpátok, a Duna és az Országhatár között, 18.547 négyzetkilométeren három megyét: Temes-Torontált, Krassó és Szörényt öleli határai közé. A táj nyugati lapáját tevő Temes-Torontál folytatása a Jugoszláviához szakadt Tisza-síkságnak. Itt a Maros, a Bega és a Temes völgyei a legfontosabb települési góccok és ezeken a területeken a legsűrűbb a sváb nemzetiségű elem. A megye délnyugati oldalán 36 sváb község fekszik egy tagban s ide sorakoznak a szomszédos Aradmegye német községei is, együttesen így a bánási sváb medencétéve. A déli részen, a krassó-szörényi és bács-torontáli (Jugoszlávia) szerb helységekkel összefüggően, a szerb nyelvterület húzódik, míg a két medence között 103 román község, összeköttetésben a krassói és szörényi, valamint az aradi hasonló színű településekkel.

Tiszta magyar településekről (Végyvár, Ötvösd, Majláthfalva, Ótelek, stb.) pár község kivételével alig beszélhetünk. A táj 59 nyelvsziget. A magyar elem főként ezeken a szigeteken él. Néhol 3-4 falu magyar lakossága, sokszor azonban csak egyetlen község magyar kisebbsége, teszi ezeket a szigeteket. Ezek a magyar szórványok. De nagyrésziük még csak nem is falusi szórvány, hanem pusztai cselédség és tanyai béres. Ezeken kívül kell számítani az aránylag nagyobb magyar tömbök szomszédságában fekvő külvárosok magyar lakosságát, bár ezeknek a tömböknek a